

Vertellingen over moeders

TONEEL-DVD Smoeder

Een aantal jaren trokken schrijfster Maria Goos en toneelspeler Marcel Musters door het land met een vertelvoorstelling over hun overleden moeders, twee Brabantse vrouwen die elkaar bij leven niet hebben gekend en die nu vanuit de speciale moedervleugel in de hemel toezien hoe hun twee kinderen van hun leven een verhaal maken. *Smoeder*, 'ons moeder'. Het was zo'n voorstelling waar de gulle lach van herkenning en de brok in de keel van weemoed en stil verdriet hand in hand gingen.

De toneelmiddelen waren karig en sober: een tafel, twee stoelen, een theepot, wat water, glazen, een warmhoudertje met waxinelichtjes, stapels papieren en een zoete hond. De twee vertellers wipten met kleine toneelsprongetjes en een mooi zangerig Brabants accent als het ware in en uit hun moeders, twee door het leven getekende weduwen. En ze bleven ondertussen zichzelf: een schrijfster die een deel van haar ongeschijnlijk lang vervlogen moederherinneringen tussen de sokken had verstopt, en een toneelspeler bij wie het verdriet nog zo vers was dat hij aanvankelijk helemaal niet wilde meewerken.

In vijf kwartier kwamen reeksen hilarische verhalen voorbij, over valse moederstreken en herinneringen aan dierbare, aabare en warme moeder-kloek-ogenblikken. En over de verre schrik van de doodsanzegging per telefoon (Maria Goos, ruim twintig jaar geleden) en de nabijheid van dat ene zuchtje, dat toch net werd gemist omdat de vier rond haar sterfbed kamperende zoons Musters hun moeder eventjes alleen wilden laten.

Nu is dit toneelbrijlantje voor het nageslacht 'ingelijst' in de vorm van een bijzondere dvd. Filmregisseur Michiel van Erp heeft een televisiefilm gemaakt over de allerlaatste voorstelling van *Smoeder*, in café-restaurant De Rode Leeuw in het Westfriesse dorp Ursem. We zien het publiek van alle generaties binnenkomen, in korte vraaggesprekken vertellen ze welk stukje van hun moeder ze naar deze voorstelling hebben meegenomen, de twee spelers geven wat details over de totstandkoming en dan begint in het midden van het café de voorstelling, die door de documentaire manier van registreren een wonderschone ontmoeting

wordt van heel veel moederherinneringen, die van de vertellers in de allereerste plaats, maar ook die van het publiek, geëst in de twinkelingen van hun ogen, in hun manier van luisteren, en in die korte afstand van de gulle lach en de weemoedige traan.

Als extra op deze dvd is een registratie toegevoegd van *Smoeder* in een theaterzaal, met twee camera's dicht op de vertellers en eentje vanachter het publiek voor een 'totaaltje'. De kijker krijgt op die manier inzicht in wat de voorstelling zo ongeveer voor effect had in de theaters (mooi gedaan trouwens) en wat er verandert als de elektronische voyeurs heel dicht op de huid van spelers en toeschouwers zitten. Aanschouwelijk onderwijs over toneel en camera's.

Wie daarvan wil genieten op bioscoop-schermformaat kan in het weekend van vrijdag 4, zaterdag 5 en zondag 6 september terecht in het Compagnietheater aan de Kloveniersburgwal in Amsterdam. Alle toneelproducties die deze weken op de televisie worden uitgezonden, zijn in dat weekend op groot scherm te zien (en volgende week worden ze in *De Groene* besproken). Maar dus ook Michiel van Erps televisiefilm van *Smoeder*.

Voor de liefhebbers een *debut-de-saison*-cadeau!

LOEK ZONNEVELD

Smoeder op dvd is verkrijgbaar in de betere dvd-handel. Inlichtingen bij de producent De Familie Film & TV, www.defamilie.net of bij www.mugmetdegoudentand.nl, dat de voorstelling produceerde.

Inlichtingen over het weekend over toneel op de televisie: www.tf.nl/programma-theater-op-tv

Marcel Musters en Maria Goos in *Smoeder*

